

Høringsnotat vedrørende udkast til bekendtgørelse om tilskud til energibesparelser og energieffektiviseringer i bygninger til helårsbeboelse

Kontor/afdeling

Center for energieffektivisering

Dato

11. juni 2020

J nr. 2020-7117

/ANT

Udkast til bekendtgørelse om tilskud til energibesparelser og energieffektiviseringer i bygninger til helårsbeboelse var sendt i høring den 3. april 2020 med frist for afgivelse af høringssvar den 13. maj, dog med mulighed for en fristforlængelse, hvis man var udfordret pga. situationen med corona.

Der er modtaget i alt 39 høringssvar.

Følgende 7 høringssparter har angivet, at de ikke har bemærkninger til udkastet til bekendtgørelsen: Advokatsamfundet, CO-industri, Datatilsynet, Dansk Arbejdsgiverforening, Erhvervsflyvningens sammenslutning, FSR – danske revisorer og Forbrugerrådet Tænk.

Følgende 31 høringssparter har afgivet bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet: BFBE - Brancheforeningen for Bygningssagkyndige, Branchefælleskabet for Intelligent Energi, Bureau Veritas Certification Denmark, Carsten Sohl, Dansk Byggeri og Danske Byggecentre, Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Dansk Fjernvarme, Dansk Gasteknisk Center, Dansk Køl & Varme, Danske Bygningskonsulenter, DI Byg, ElectroEnergy, Energiforum Danmark, Evida, FinansDanmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, Glarmesterlauget i Danmark, KL, KlimaEnergi, Landsbyggefonden, Nilan, Rudi Rusfort Kragh, Rådet for Grøn Omstilling, Steen Olesen, SYNERGI, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Varmepumpeindustrien, VELTEK, VELUX og VinduesIndustrien.

I det følgende vil de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar blive gennemgået efterfulgt af ministeriets bemærkninger for hvert enkelt emne. Bemærkningerne er markeret med *kursiv*. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen

Høringsnotatet er disponeret efter følgende punkter:

1. Generelle bemærkninger
2. Afgrænsningen af bygningspuljens tilskudsordning
3. Konkurrenceudsat tilskudsordning med flere årlige ansøgningsrunder
4. Afgrænsning af tilskudsberettigede energiforbedringstiltag ved en positivliste
  - 4.1 Generelle bemærkninger til positivlisten
  - 4.2 Bemærkninger til energiforbedringstiltag vedr. bygningens klimaskærm
  - 4.3 Bemærkninger til energiforbedringstiltag vedr. bygningens forsyning

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700

E: ens@ens.dk

www.ens.dk

- 4.4 Bemærkninger til energiforbedringstiltag vedr. bygningens drift
5. Ordningens afsæt i bygningens energimærkning
6. Beregning af energibesparelser
7. Beregning af tilskud
- 7.1 Tilskud til energiforbedringsprojektet
- 7.2 Tilskud til energimærkning af bygningen
8. Øvrige bemærkninger vedr. bekendtgørelsesudkastet
9. Øvrige bemærkninger
10. Ændringer som høringsvarene har givet anledning til

1. Generelle bemærkninger

De fleste høringsparter er helt generelt positive over for bekendtgørelsesudkastet.

Dansk Byggeri og Danske Byggecentre, DI Byg, SYNERGI TEKNIQ Arbejdsgiverne og VELUX ser dog gerne en højere økonomisk ramme for tilskudsordningen, hvor SYNERGI og TEKNIQ Arbejdsgiverne også gerne ser, at ubrugte midler overføres til efterfølgende år, og SYNERGI endvidere bemærker, at puljen bør videreføres efter 2024.

Dansk Energi bemærker, at en energieffektiviseringsindsats bør målrettes brugen af fossile brændsler, hvorved der både sikres store drivhusgasreduktioner og opnås mere effektiv anvendelse af energien, hvorfor også dette politiske initiativ bør målrettes den fossile del af energiforbruget.

Dansk Fjernvarme ser frem til at der bliver løftet en betydelig økonomisk og administrativ byrde fra de selskaber, der er forpligtet af den nuværende ordning, og deres kunder.

FinansDanmark bemærker, at banker og realkreditinstitutter kan bruge naturlige kontaktpunkter med kunderne til at have en dialog om mulige energiforbedringer og finansieringsmuligheder.

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at bekendtgørelsesudkastet ikke er tilpasset den aktuelle situation efter udbruddet af Corona-pandemien, da der bør sættes mere gang i den grønne omstilling, hvilket bekendtgørelsen ikke findes at leve op til.

SYNERGI finder det vigtigt, at den nye tilskudsordning får en høj troværdighed modsat den tidligere energispareordning.

Varmepumpeindustrien i Danmark bemærker, at de generelt foretrækker, at der primært fokuseres på at skabe tilfredsstillende rammebetingelser for branchens virksomheder og aktiviteter ift. forbrugerne/kunderne frem for direkte forbrugertilskud, men anerkender også, at der med bekendtgørelsen åbnes bred adgang til også at opnå finansiel støtte ved installation af en varmepumpe.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de generelt positive tilkendegivelser ift. bekendtgørelsesudkastet.

Ift. hørings svar fra Dansk Byggeri, DI Byg, SYNERGI, TEKNIQ Arbejdsgiverne og VELUX om afsatte midler bemærkes, at puljens overordnede udformning ift. gennemførelse af energibesparelser følger af energiaftalen fra 2018 og dermed det politiske mandat, der også ligger til grund for lovforslaget til ordningen.

Herudover bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet ift. hørings svar fra Dansk Energi og Rådet for Grøn Omstilling, at det primære formål i overensstemmelse med energiaftalen af 2018 er at opnå energibesparelser, bl.a. i bygningsmassen, der har et stort, uudnyttet potentiale for et lavere energiforbrug, hvilket samtidigt kan medføre CO₂-reduktioner.

Ift. hørings svar fra TEKNIQ Arbejdsgiverne samt SYNERGI vedrørende overførelse af ubrugte midler bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at ubrugte midler som udgangspunkt overføres til efterfølgende år.

Ift. øvrige gennemgående bemærkninger om, at ordningen kan fremstå som teknisk kompliceret og at bekendtgørelsen kan være vanskelig at forstå, bemærkes, at dette vil tages til efterretning. Ministeriet er opmærksom på, at ordningen skal benyttes af almindelige husejere, som f.eks. ikke kan forventes at have et særligt kendskab til tekniske begreber. Dette imødekommes bl.a. ved at der vil blive udarbejdet en vejledning til bekendtgørelsen, hvor uddybende information og forklarende eksempler vil fremgå. Endvidere imødekommes det langt hen ad vejen ved, at ansøgning, som vil foregå ved en digital ansøgningsportal, tilrettelægges med fokus på høj brugervenlighed, herunder ved automatisk indhentning af oplysninger fra offentligt tilgængelige registre.

2. Afgrænsningen af bygningspuljens tilskudsordning

Branchefælleskabet for Intelligent Energi og Dansk Energi finder det positivt, at bekendtgørelsen finder anvendelse på samtlige bygninger til helårsbeboelse, også udlejningsejendomme.

Energiforum Danmark konstaterer, at der ikke er nogen indsatser, der adresserer energibesparelser og energieffektivisering i bygninger med anden anvendelse end boliger, hvilket betyder, at potentialet i handel- og servicebygninger, samt at offentlige bygninger ikke adresseres.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI spørger ind til, om det er korrekt forstået, at bekendtgørelsen udelukker tilskud til f.eks. kontorbygninger og administrationsbygninger og tilføjer, at det findes uhensigtsmæssigt at udelukke kontorbygninger mv. da disse bygninger udgør en stor del af bygningsmassen i Danmark.

KL bemærker, at mange sommerhuse anvendes i store dele af året og anbefaler derfor, at sommerhuse også omfattes af ordningen.

TEKNIQ Arbejdsgiverne finder det uklart, om f.eks. den almene sektor kan opnå tilskud i ordningen.

Med hensyn til bekendtgørelsesudkastets definitioner, bemærkes følgende:

Dansk Energi, finder en uoverensstemmelse mellem bekendtgørelsesudkastets § 3, nr. 3 og bilag 1, Tabel 4, da der i definitionen i bekendtgørelsen anføres enhedsareal ift. BBR, mens der i bilaget henvises til energimærkningens data.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI bemærker, at der mangler en klar definition af offentlige institutioner.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker ift. høringssvar fra Energiforum Danmark, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, KL og TEKNIQ Arbejdsgiverne, at bygningspuljens tilskudsordning er målrettet den del af bygningsmassen, hvor det største energibesparelspotentiale findes. Det er vurderingen, at dette er bygninger til helårsbeboelse. Der kan endvidere henvises til rapporten "Varmebesparelser i eksisterende bygninger" (SBI 2017), hvor det vurderes, at ca. 75 pct. af energibesparelspotentialet findes i boliger. For så vidt angår energiforbruget i bl.a. handel og service bemærkes, at det som udgangspunkt er omfattet af Erhvervspuljen.

Med hensyn til bemærkninger om bekendtgørelsesudkastets definitioner, bemærkes ift. høringssvar fra Dansk Energi, at arealet i den nævnte tabel er arealet, som ansøger ønsker at få tilskud til at etablere balanceret mekanisk ventilation med varmegenindvinding til. Dette er ikke nødvendigvis det samme som beboelsesarealet opgivet i BBR.

Herudover bemærkes, ift. høringsvar fra Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, at offentlige institutioner vil blive afgrænset i overensstemmelse med den generelle regulering ift. offentlige institutioner, herunder i medfør af forvaltningsloven og offentlighedsloven. Dette vil blive uddybet nærmere i en vejledning til bekendtgørelsen.

3. Konkurrenceudsat tilskudsordning med flere årlige ansøgningsrunder

Dansk Energi ser gerne, at konkurrenceelementet baseres på en CO₂-fortrængningspris, da det vil sikre størst muligt klimaeffekt og at en omkostningseffektiv indsats bør tage udgangspunkt i energibesparelser og ikke mindst konverteringer fra fossile brændsler.

Energiforum Danmark bemærker, at konkurrencemodellen skaber usikkerhed om, hvorvidt der vil kunne opnås tilskud i den pågældende ansøgningsrunde. Endvidere bemærkes, at konkurrencemodellen vil favorisere små bygninger.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker ift. høringsvar fra Dansk Energi, at det primære formål med ordningen er at opnå energibesparelser i bygningsmassen og med så høj additionalitet som muligt i overensstemmelse med energiaftalen af 2018.

Ift. høringsvar fra Energiforum Danmark om, at konkurrencemodellen kan opfattes som, at den skaber usikkerhed, bemærkes, at det følger af energiaftalen fra 2018 at ordningen skal være konkurrenceudsat. Dette vil føre til en begrænsning af midlerne i forbindelse med ordningens administration med risiko for, at ikke alle ansøgere vil kunne modtage tilsagn og herefter tilskud. Det bemærkes dog, at der bliver lagt stor vægt på en understøttende informationsindsats og mange ansøgningsrunder, så der er mest mulig adgang til puljen, herunder før der evt. udarbejdes ny energimærkning for bygningen.

Ift. ordningens konkurrencekriterium, bemærkes, at étplansbygninger har en fordel, dog uden at det er givet, at der vil være en mærkbar forskel i konkurrenceniveauet fra ansøgningsrunde til ansøgningsrunde.

4. Afgrænsning af tilskudsberettigede energiforbedringstiltag ved en positivliste

4.1 Generelle bemærkninger til positivlisten

DI Byg, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, Rådet for Grøn omstilling og TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at ordningens positivliste er for snæver og burde indeholde flere støtteberettigede tiltag. Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI foreslår, såfremt der ønskes en målrettet og mere fleksibel fokusering af støttemidlerne, at Energistyrelsen gives en bemyndiges til at udforme indsatsen inden for beskrevne rammer i bekendtgørelsen.

Dansk Energi og DI Byg fremfører også et behov for, at positivlisten løbende revideres, herunder med henblik på at følge med i nye effektive teknologier og løsninger.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilkendegivelser og bemærker ift. høringssvar fra Dansk Energi, DI Byg, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, Rådet for Grøn Omstilling og TEKNIQ Arbejdsgiverne, at bemærkningerne vil blive taget med i de videre overvejelser om løbende revidering af bygningspuljens bekendtgørelse, herunder ordningens positivliste. Det bemærkes endvidere, at der med ordningen er lagt op til, at ordningens positivliste løbende revideres og opdateres, herunder i takt med markedets udvikling samt den teknologiske udvikling.

Udgangspunktet og formålet for bygningspuljens tilskudsordning er at fremme additionelle energibesparelser. Dvs. at støtten målrettes energibesparelser, der ikke ville være blevet gennemført, eller gennemført i et mindre omfang, i fravær af et tilskud. Der er ved udarbejdelsen af positivlisten taget hensyn til, hvilke tiltag, der er omfattet af gældende krav, den forventede levetid af bygningsdelene, almindelig praksis, der medfører, at besparelserne ofte kommer af sig selv samt hvilken effekt den tildelte tilskudssats vurderes at have.

Derudover er der taget følgende hensyn ved til – og fravalg af tiltag på positivlisten:

- *Tiltag, der vurderes at understøtte klimalovens mål om 70 pct. reduktion i 2030.*
- *Energiltagenes ydelse skal være dokumenteret efter gældende normer og må ikke give risiko for et dårligt indeklima og/eller medføre byggeteknisk dårlige løsninger.*
- *Det fulde energibesparelspotentiale skal i videst muligst omfang indfris.*
- *Energiltaget skal medføre en energibesparelse i bygningen.*
- *Tiltag, hvor energibesparelsen og heraf tilskuddet vurderes at være minimal og/eller de administrative omkostninger høje ift. tilskuddet, bør fravælgges.*

Med hensyn til fravalg af en teknologineutral tilgang med metodefrihed bemærkes, at det er foretaget til fordel for gennemskuelighed for ansøger og ordningens administrerbarhed.

4.2. Bemærkninger til energiforbedringstiltag vedr. bygningens klimaskærm

Bureau Veritas Certification Denmark spørger ind til, hvorfor udskiftning af vinduer og dørpartier ikke er nævnt som tilskudsberettigede tiltag og bemærker, at de med gældende krav, vil være relevante tiltag ift. energioptimering.

Dansk Byggeri og Danske Byggecentre opfordrer kraftigt til, at udskiftninger til energieffektive vinduer (vinduer, tagvinduer og ovenlys) kommer med blandt de tilskudsberettigede tiltag, da de mener, at det vil give additionelle besparelser. Endvidere opfordres der til, at hulmursisolering for bygninger, optages på positivlisten, dog således at der stilles krav om, at det skal være påvist af uafhængige energikonsulenter, at bygningen er uden hulmursisolering.

Danske Bygningskonsulenter foreslår, at udskiftning af vinduer og døre, samt efterisolering af varmførende rør og bjælkelag og dæk over krybekældre og over uopvarmede kældre tilføjes positivlisten. Endvidere foreslås, at det til undtagelsen vedrørende hulmur tilføjes, at den kun skal gælde, hvis hulmurene ved opførelse ikke er beregnet til at blive isoleret og at udvendig isolering af hulmure, som ved opførelse ikke er beregnet til at blive isoleret, inkluderes i de tilskudsgivende energiforbedringer.

DI Byg og SYNERGI bemærker, at vinduesudskiftninger er additionelle tiltag, som bør indgå på positivlisten, da de typisk har en lang levetid på mellem 40 og 60 år.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI spørger ind til, om en "massiv ydervæg" skal forstås som en væg, hvor man ikke kan lave hulmursisolering. Derudover bemærkes, at efterisolering af ydervægsgfundamenter ned til et linjetab på max. 0,12 W/m K ikke er realistisk for eksisterende bygninger, men at udvendig isolering i mange tilfælde er fornuftigt.

Glarimesterlauget i Danmark finder det positivt, at der vil blive ydet støtte til energiforbedringer af byggeri til helårsbeboelse, men bemærker at bl.a. vinduer og ovenlys bør indgå, da det vil kunne føre til en effektiv og prisbillig reduktion i bygningernes varmebehov.

VELUX bemærker, at vinduer, tagvinduer og ovenlys bør indgå i positivlisten. Der henvises til lovbemærkningerne til lovforslaget, som udgør hjemmelsgrundlag til tilskudsordningen, hvor der bl.a. henvises til hensyn om at fremme høj additionalitet, som der argumenteres for i et vedhæftet notat.

VinduesIndustrien bemærker, at vinduer og yderdøre bør tilføjes de tilskudsberettigede energiforbedringstiltag. Det anføres, at udskiftning af udtjente vinduer og yderdøre med nye A-mærkede er et af de mest energieffektive tiltag, der desuden kan medføre en væsentlig forbedring på boligens indeklima. Notat om beregnede potentielle besparelser er vedhæftet høringsvaret.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for opfordringerne til at justere og udvide positivlisten til bygningspuljens tilskudsordning med bl.a. tiltag vedr. vinduer, ruder, ovenlys, dørpartier, døre, efterisolering af varmførende rør og bjælkelag og dæk over krybekældre og over uopvarmede kældre og hulmursisolering.

Bemærkningerne vil blive taget med i de videre overvejelser om løbende revidering af bygningspuljens positivliste, hvor et muligt tilskud vil kunne komme i betragtning i overensstemmelse med de hensyn, der nævnes i det indledende afsnit, jf. ministeriets bemærkning i afsnit, 4.1.

Hertil bemærkes dog, at fravalg af et tiltag på ordningens positivliste ikke betyder, at de fravalgte tiltag ikke vurderes at medføre en energibesparelse.

Med hensyn til høringsvaret fra Danske Bygningskonsulenter om undtagelse vedrørende hulmur bemærkes, at det ved anvendelse af energimærkningens data ikke på nuværende tidspunkt er muligt at verificere, om en hulmur er beregnet til at blive isoleret.

Med hensyn til spørgsmålet fra Foreningen af Rådgivende Ingeniører om definitionen af massive vægge bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at de i denne sammenhæng forstås som en væg opført uden hulrum og uden isolering samt registreret som en massiv væg i energimærkningen.

4.3. Bemærkninger til energiforbedringstiltag vedr. bygningens energiforsyning

Branchefælleskabet for Intelligent Energi finder det positivt, at der fokuseres på, at varmepumperne skal være af god energimæssig kvalitet og at bestemmelsen stemmer overens med de varmepumper, der fremgår af energistyrelsens varmepumpeliste.

Dansk Byggeri og Danske Byggecentre opfordrer til, at ordningen prioriterer projekter, der kombinerer varmepumpekonverteringer med forbedring af klimaskærmen, således at der samtidig stilles krav til klimaskærmen, alternativt at projekter med

bygninger, der lever op til opstillede kriterier for performance af klimaskærmen prioriteres højere i tildelingen af tilskudsmidler.

Dansk Fjernvarme stiller sig undrende over for, at ordningen ikke lægger op til at understøtte en fremtidig udvikling med tilskud til konvertering af boliger, der i dag opvarmes af fossil energi, som ligger i umiddelbar nærhed af eksisterende fjernvarmenet, hhv. allerede nu har mulighed for at tilslutte sig fjernvarmenettet. Lige som Rudi Rusfort Kragh bemærker, at der ifm. udrulningen af fjernvarme bør gives mulighed for at ansøge om tilskud til at få fjernet nuværende varmesystem, samt at det i nuværende gasområder, der omlægges til fjernvarme, bør være muligt at give tilskud til konvertering fra naturgas til fjernvarme. Ligeledes foreslår Steen Olesen, at der i områder med godkendt projektforslag for etablering af fjernvarme vil kunne ydes tilskud til tilslutning og etablering af fjernvarmeenhed i bygningen.

Evida og Dansk Gasteknisk Center, som også har vedhæftet rapport, anbefaler, at der bør optages hybridvarmepumpe på ordningens positivliste, da almindelige varmepumper ikke er egnet til bygninger i energiklasse D eller ringere, og at en generel elektrificering herunder med varmepumper kan medføre store ekstra investeringer i elnettet.

Dansk Køl & Varme bemærker, at det ikke fremgår af forslaget, om der er fastsat en begrænsning ift. gasnettet, og der tilføjes, at der findes en ny gashybrid teknologi, som tillader vekseldrift ift. el og gas, hvilket kan være en grøn løsning.

KlimaEnergi bemærker, at etablering af solcelleanlæg ikke er iblandt de støtteberettigede tiltag og tilføjer, at det kunne være et oplagt tiltag til energiforbedring af helårsboliger.

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at bekendtgørelsesudkastet giver mulighed for at kunne yde tilskud til varmepumper, hvor tilskuddet i de fleste tilfælde vil være betydeligt større end det, der kan ydes til efterisolering af klimaskærm, hvilket vil kunne tilskynde til installation af varmepumper i dårligt isolerede bygninger. Det foreslås derfor, kun at yde tilskud til varmepumper i bygninger, hvor klimaskærmen lever op til et givet energimæssigt niveau og/eller, at der gennemføres energibesparelser i tilknytning til installation af varmepumpe.

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at de finder det problematisk, at der ikke kan ydes tilskud til øvrige forbedringstiltag i forbindelse med installation af varmepumpe, f.eks. opsætning af radiatorer, der forbedrer effektiviteten, ligesom der ikke er krav om intelligent styring af varmepumpen, som gør det muligt fremadrettet at levere information om fleksibelt energiforbrug til energiselskaber eller aggregatorer.

VALTEK bemærker, at det bør være muligt at søge om tilskud til installation af en hybridvarmepumpeløsning baseret på en eksisterende kedel og tilføjer, at selv med energiforbruget fra kedlen vil det samlede årlige energiforbrug typisk være mindre end fra en "stand alone varmepumpe", da hybridvarmepumpen ikke dimensioneres ud fra laveste udendørstemperatur, men fra en årlig middeltemperatur. Endvidere bemærkes, at der bør være krav om, at tilskudsberettigede varmepumper skal være "Smart Grid Ready", dvs. at varmepumpen kan ind og udkobles fra et eksternt signal, f.eks. fra en operatør med henblik på energifleksibilitet.

Med hensyn til betingelsen om anvendelse af VE-godkendte VE-installatørvirksomheder er der fremsat følgende bemærkninger:

Dansk Energi, TEKNIQ Arbejdsgiverne og Branchefællesskabet for Intelligent Energi bakker op om betingelsen, men Branchefællesskabet fremhæver, at det bør sikres, at der er tilstrækkelig kapacitet, så konverteringer i praksis ikke forbigås pga. mangel af kvalificerede installatører. Endvidere fremhæves, at der er andre tilskudsordninger, hvor krav om VE-godkendelse ikke altid er en del og at der bør ske en ensretning på dette punkt.

Dansk Køl & Varme finder ikke, at betingelsen vil sikre kvaliteten af det udførte arbejde, da de mener, at VE-godkendelsesordningen ikke i tilstrækkelig grad sikrer det faglige niveau. Det anføres, at kravet om VE-godkendelse kun bør indgå som kriterie, hvis de kvalifikationer, som fagligt set er nødvendige, er en forudsætning for VE-godkendelsen. Hertil tilføjes, at VE-godkendelsen bør udstedes til personer og ikke som nu til virksomheder baseret på uddannelse af kun én medarbejder.

Rådet for Grøn Omstilling foreslår, at der som betingelse for opnåelse af tilskud ved konvertering til varmepumpe benyttes en VE-godkendt installatørvirksomhed.

Varmepumpeindustrien i Danmark bemærker, at de ser en risiko for en flaskehals omkring eksaminationsadgang og dennes finansiering. Branchen ønsker, at der kan ske en massiv udrulning af varmepumper som en vigtig del af den grønne omstilling, men bemærker også, at det forudsætter, at installationen foretages af kvalificeret personale. Det anføres, at den uddannelse, der tilbydes i dag, ikke indeholder de kompetencer, der er behov for og specielt, fordi kun én person i virksomheden skal råde over de fornødne kompetencer, stilles deres medlemmer i en ganske vanskelig situation.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilkendegivelser og for opfordringerne til at udvide og justere positivlisten til bygningspuljens tilskudsordning.

Bemærkningerne vil blive taget med i de videre overvejelser om løbende revidering af bygningspuljens positivliste, hvor et muligt tilskud vil kunne komme i betragtning i overensstemmelse med de hensyn, der nævnes i det indledende afsnit, jf. ministeriets bemærkning i afsnit, 4.1.

Med hensyn til hørings svar fra Dansk Byggeri og Danske Byggecentre og Rådet for Grøn Omstilling om energikrav til klimaskærmen ved varmepumpekonverteringer bemærkes, at ministeriet er opmærksom på, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at klimaskærmen allerede har, eller renoveres op til et vist, energiniveau ved konvertering til varmepumpe. Det vil forsøges imødekommet ved understøttende information, hvor ansøgerne ved ansøgning om tilskud til konvertering til varmepumpe vil blive opfordrede til at implementere energibesparelsetiltagene, som er oplyst i energimærkningsrapporten. Ansøgerne vil også blive oplyst om, at prisen pr. energibesparelsetiltag ofte bliver billigere, når de udføres som del af én samlet renovering, og at så mange energibesparelsetiltag som muligt gerne skal udføres samtidigt med de støttede energiforbedringstiltag. Hertil vil konkurrencekriteriet om flest mulige kWh/m² fremme projekter, der søger om tilskud til både reduktion af nettovarmebehovet og konvertering til varmepumpe frem for de projekter, hvor der kun bliver søgt tilskud til konvertering til varmepumpe. Herudover bemærkes, at der ved ordningens udformning også bl.a. er lagt vægt på, at krav om efterisolering kan føre til, at bygningsejere med et begrænset økonomisk råderum helt vil fravælge at søge bygningspuljen pga. omkostninger til obligatorisk efterisolering.

Med hensyn til krav om Smart Grid Ready bemærkes, at det vurderes, at et evt. krav i denne henseende ikke vil føre til yderligere energibesparelser og er derfor fravalgt.

Med hensyn til hørings svar fra Dansk Fjernvarme, Rudi Rusfort Kragh og Steen Olesen, om tilskud til tilslutning og etablering af fjernvarmeenhed i bygningen bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet indledningsvist, at der ikke gives tilskud til konvertering til varmepumper i områder med fjernvarme, hvilket netop er af hensyntagen til fjernvarmeforsyningen. Fjernvarme er ikke inkluderet med udgangspunkt i ordningens primære formål om at opnå energibesparelser, da det vurderes, at energibesparelsen ved konvertering til fjernvarme reelt er meget lille.

Med hensyn til hørings svar vedr. betingelsen om anvendelse af VE-godkendte VE-installatørvirksomheder kvitterer ministeriet for de generelt positive tilkendegivelser og for opfordringerne, herunder relateret til VE-godkendelsesordningen.

Ift. hørings svar fra Branchefælleskabet for Intelligent Energi, Dansk Energi, Dansk Køl & Varme Rådet for Grøn Omstilling, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Varmepumpeindustrien i Danmark bemærker ministeriet, at betingelsen om brug af VE-godkendte

installatørvirksomheder har baggrund i et behov for at sikre, at installationer af varmepumper foretages bedst muligt, og at varmepumperne lever op til deres potentielt høje virkningsgrader.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vurderer, at det igennem VE-godkendelsesordningen er muligt at tilvejebringe gode forudsætninger for, at installation af varmepumper foretages korrekt og kompetent.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker endvidere, at VE-godkendelsesordningen bidrager til at gennemføre artikel 14 stk. 3 og 4 samt bilag IV i direktiv 2009/28/EF om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder. Ligeledes bemærkes det, at VE-godkendelsesordningen, modsat øvrige certificeringsordninger, administreres af Energistyrelsen som myndighed, og at ministeriet således har bedst forudsætninger for at sikre kvaliteten i VE-godkendelsesordningen.

4.4. Bemærkninger til energiforbedringstiltag vedr. bygningens drift

Branchefælleskabet for Intelligent Energi opfordrer til, at bekendtgørelsesudkastet ændres, således at ordningen støtter op om, at bygninger og deres komponenter kan spille aktivt sammen med energisystemet, hvilket yderligere kan forbedres med intelligent styring.

Dansk Energi foreslås, at der indarbejdes tiltag, der fremmer driftsoptimering af de tekniske anlæg og styring af bygningen, så de kan indgå i et fleksibelt samspil med energisystemet. Endvidere foreslås, at der indarbejdes mulighed for at ansøge tilskud til cirkulationspumper, styring mv. særligt til store bygninger.

Dansk Køl & Varme mener, at det er en begrænsning, at der ikke kan ydes tilskud til forbedring af eksisterende varmegenvinding, da der kan være betydelige energibesparelser at hente ved at udskifte ældre generationer af varmegenvindingsløsninger.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, spørger, om man har overvejet at støtte varmegenvinding via ventilationsvinduer, som ikke kan leve op til temperaturvirkningskravet, da det ikke er i alle renoveringsprojekter, at traditionel balanceret ventilation med varmegenvinding giver mening.

Nilan bakker op om krav til en tør varmegenvindingsgrad for varmeveksleren på minimum 80 pct., men bemærker, at der også bør stilles krav til et lavere elforbrug for ventilationen end foreskrevet.

Rådet for Grøn Omstilling anbefaler mere intelligent styring af energiforbruget, herunder databaseret energi- og indeklimastyring. Derudover anbefales effektivisering af varme- og energifordelingssystemerne i bygningen, herunder bl.a. lavtemperaturvarme.

SYNERGI anfører, at det undrer, at der ikke er anlagt en mere holistisk betragtning ift. de støtteberettigede tiltag, såsom ift. tekniske installationer til opvarmning eller køling i form af pumpesystemer, termostater og smart styring.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for opfordringerne og forslagene til at udvide og justere positivlisten til bygningspuljens tilskudsordning.

Bemærkningerne vil blive taget med i de videre overvejelser om løbende revidering af bygningspuljens positivliste, hvor et muligt tilskud vil kunne komme i betragtning i overensstemmelse med de hensyn, der nævnes i det indledende afsnit, jf. ministeriets bemærkning i afsnit, 4.1.

Med hensyn til hørings svar fra Nilan om krav til lavt strømforbrug for ventilationen bemærkes, at hvis der fastsættes krav om et lavere elforbrug end foreskrevet, vil dette ofte medføre forøgede dimensioner af ventilationskanalerne. Pga. utilstrækkelige pladsforhold i bygningen kan det herved blive problematisk eller umuligt at få plads til ventilationskanalerne, hvilket kan betyde at tiltaget helt fravælges.

5. Ordningens afsæt i bygningens energimærkning

Brancheforeningen for Bygningsagkyndige og Energikonsulenter bemærker, at de finder det relevant og glædeligt, at ordningen tager afsæt i bygningens energimærkning som dokumentation for bygningens energimæssige stand. Det bemærkes dog, at kravet til energimærkningen bør strammes, så kun energimærkning udarbejdet inden for 3 år fra ansøgningstidspunktet vil kunne benyttes, alternativt at en energikonsulent vurderer og validerer besparelspotentiale på baggrund af en delvis bygningsgennemgang forud for tilskudsansøgningen.

Dansk Ejendomsmæglerforening bemærker, at det af bestemmelsen bør tydeliggøres, så det af ordlyden fremgår, at der er tale om "tilsagn om tilskud til energiforbedringsprojekter".

Dansk Energi bakker som udgangspunkt om op om anvendelsen af energimærkningen, hvortil det dog tilføjes, at det vil kræve et markant løft i kvaliteten af energimærkningen, hvis der skal være troværdighed om dokumentationen.

Danske Bygningskonsulenter er positive overfor, at energimærkningen anvendes som dokumentationsgrundlag, bl.a. fordi det vil kunne give bygningsejerne en større indsigt i potentialet for energirenoveringer. Det foreslås dog, at den tidsmæssige afgrænsning af energimærkning som dokumentationsgrundlag ændres fra oktober 2012 til 5 år fra startdatoen for energimærkningens gyldighedsperiode. Ændringen foreslås på baggrund af, at ældre energimærkning ikke forventes at svare til de aktuelle potentielle besparelsesforslag. Lige som Rudi Rusfort Kragh bemærker, at de ældste energimærker med tilskud bør genberegnes, og at anbefalinger og beregningsgrundlag bør svare til det, man opererer med ved udarbejdelse af ny energimærkning.

ElectroEnergy finder det problematisk, at der kræves energimærkning af bygninger for at kunne ansøge om tilskud til en ny varmepumpe, da det komplicerer valget om at udskifte oliekedel til varmepumpe og gør processen langsommere. Det findes også problematisk, at energimærkningen vil blive ugyldig, efter at varmepumpen er blevet installeret, hvorfor det foreslås, at der i stedet vil kunne ydes tilskud til frivillig energimærkning af bygningen efter energiforbedringsprojektet gennemførelse, men inden for en given tidsfrist.

Rådet for Grøn Omstilling finder det fornuftigt, at der sikres grundlag for beregningen af energibesparelser ved energimærkningen, men bemærker også, at dette bør fremgå tydeligere for at sikre gennemsigtighed for ansøgerne. Endvidere bemærkes, at krav om energimærkning ved ansøgning om tilskud kan virke afskrækkende for bygningsejere, hvis bygning ikke er energimærket i forvejen.

SYNERGI bakker op om, at energimærkning af bygningen gøres til en forudsætning for at kunne ansøge om tilskud gennem ordningen.

TEKNIQ Arbejdsgiverne finder, at krav om energimærkning fører til en høj risiko for unødige udgifter for ansøgerne.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilkendegivelser og for opfordringerne til ændring og justering af bekendtgørelsesudkastet vedr. ordningens afsæt i bygningernes energimærkning.

Med hensyn til hørings svar fra Brancheforeningen for Bygnings sagkyndige og Energikonsulenter, Dansk Energi, Danske Bygningskonsulenter og Rudi Rusfort Kragh om, at kravet til energimærkningen bør skærpes, bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at det er vurderingen, at data i energimærkninger udarbejdet efter den i bekendtgørelsen nævnte dato – 1/10/2012 – vurderes at have et tilfredsstillende højt niveau som ansøgningsgrundlag. Det bemærkes endvidere, at det ikke er energimærkningens forslag til forbedringstiltag eller beregnede værdier,

som anvendes, men energimærkningens tekniske data for bygningens nuværende tilstand.

Med hensyn til hørings svar fra Dansk Ejendomsmæglerforening om præcisering af bestemmelsen bemærkes, at der med henblik på at tydeliggøre bestemmelsen vil tilføjes, at der er tale om en forudsætning for at kunne meddele tilsagn om tilskud til energiforbedringsprojekter.

Med hensyn til hørings svar fra ElectroEnergy om, at krav om energimærkning komplicerer valget om hvorvidt, der skal gennemføres en konvertering, samt at konverteringen vil føre til, at energimærkningen bliver ugyldig bemærkes, at energimærkningen er nødvendig som dokumentation af bygningens energimæssige tilstand før energiforbedringen gennemføres, da den giver en mere nøjagtig beregning af energibesparelsen og dermed en mere nøjagtig beregning af tilskuddet. Fordelen ved udarbejdelse af ny energimærkning før konvertering til varmepumpe er endvidere, at bygningsejer får et overblik over alle mulige energiforbedringstiltag. Bygningsejer kan dermed implementere disse tiltag på én gang og samtidig med varmepumpen, hvilket giver den billigste implementering målt på omkostning pr. tiltag.

6. Beregning af energibesparelser

Dansk Energi bemærker, at der i bekendtgørelsesudkastets bilag 1, Tabel 3, kan overvejes at forenkle kravene til biokedler med en generel virkningsgrad på f.eks. 0,82.

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at der ved beregningen af energibesparelsen ved varmepumper tages udgangspunkt i, at den eksisterende varmeforsyning har en urealistisk høj virkningsgrad, hvilket reducerer energibesparelsen ved installation af varmepumpen, og dermed fører til et lavere tilskud. Det tilføjes, at ubalancen bør adresseres ved at kræve, at klimaskærmen lever op til et givet niveau, inden der kan ydes tilskud til varmepumper og ikke ved at reducere tilskuddet til varmepumper.

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at beregningsregler findes uigennemskuelige og det for de fleste ansøgere vil være uklart, hvilket beløb, der i realiteten ansøges om.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for opfordringerne til ændring og justering af bekendtgørelsesudkastet vedr. beregning af energibesparelser.

Ift. hørings svar fra Dansk Energi bemærkes, at der ikke gives tilskud til konvertering til biokedler.

Med hensyn til hørings svar fra Rådet for Grøn Omstilling om virkningsgraden af den eksisterende varmforsyning bemærkes, at der ved beregningen af energibesparelsen ved konvertering tages udgangspunkt i Ecodesign-kravene for virkningsgrad til nye gaskedler, biokedler samt oliefyr – ikke virkningsgraden for den eksisterende forsyning. Ift. krav til klimaskærmen henvises det til ministeriets bemærkninger under afsnittet om forsyning.

Med hensyn til hørings svar fra TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærkes, at det konkrete tilskud vil blive udregnet og tydeliggjort for ansøger som led i ansøgningsprocessen.

7. Beregning af tilskud

7.1 Tilskud til energiforbedringsprojekter

Dansk Ejendomsmæglerforening bemærker, at beløbene bør indeksreguleres over tid.

Rådet for Grøn Omstilling bemærker, at tilskuddet i mange tilfælde vil være forholdsvist lille ift. de samlede investeringer og at tilskudsloftet på 7 øre/kWh i øvrigt ikke er begrundet.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, bemærker, at det vil være en hensigtsmæssigt med en klar liste over støtteberettigede omkostninger.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for opfordringerne til ændring og justering af bekendtgørelsesudkastet vedr. tilskud til energiforbedringsprojekter.

Ift. hørings svar fra Rådet for Grøn Omstilling bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at tilskudsloftet følger af det politiske mandat fra Energiaftalen fra 2018 og er fastsat ud fra et hensyn om at balancere omkostningerne til energieffektivisering med omkostningerne til udbygning med vedvarende energi.

Ift. hørings svar fra Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI bemærkes, at ordningen ikke opererer med støtteberettigede omkostninger på lige fod med f.eks. tilskudsordningen om energibesparelser og energieffektiviseringer i erhvervet, da der i bygningspuljens tilskudsordning ikke er det samme behov for at dokumentere de

støtteberettigede omkostninger. Det skyldes bl.a., at bygningspuljens tilskudsordning ift. de statsstøtteretlige regler vil administreres efter EU's de minimis-forordning.

7.2. Tilskud til energimærkning af bygningen

Brancheforeningen for Bygningssagkyndige og Energikonsulenter bemærker, at det er et tiltrængt skub i den rigtige retning ift. at få udarbejdet energimærkning for den del af boligmassen, der i dag ikke har gyldig energimærkning og tilføjer, at det i sig selv vil give større viden og mere kvalificerede handlemuligheder ift. reduktion af boligmassens energiforbrug og klimabelastning – både for den enkelte boligejer og for samfundet generelt.

Branchefælleskabet for Intelligent Energi finder det positivt, at der ydes tilskud til energimærkning, så andelen af energimærkede bygninger i Danmark øges.

Dansk Byggeri og Danske Byggecentre opfordrer til, at reglerne for tilskud til energimærkning lempes, så der fortsat sker en reduktion set i relation til størrelsen af tilskuddet til energiforbedringsprojektet, men at tilskuddet til energimærkningen modregnes med 10 pct. i stedet for 20 pct. af tilskudsbeløbet.

Dansk Energi bakker op om muligheden for at yde tilskud til energimærkning, men bemærker, at betingelsen om, at tilskudsbeløbet skal reduceres i forhold til tilskuddet til energiforbedringen vil være svær at forstå for bygningsejerne, hvorfor det foreslås, at den del udgår.

Danske Bygningskonsulenter foreslår, at tilskuddet justeres og fastsættes efter forudbestemte faste beløbstærskler i stedet for forholdsmæssigt beregnet på baggrund af de 20 pct. af tilskudsbeløbet til energiforbedringen. Ændres bestemmelsen, så der kan ydes fuldt tilskud til energimærkning ved en nedre grænse for tilskud for energirenoveringer, vil flere husejere kunne motiveres til at starte processen med at foretage flere energiforbedringer.

Energiforum Danmark bemærker, at det er prisværdigt, at der ydes tilskud til energimærkning til private bygningsejere, der ikke har gyldig energimærkning, men undrer sig over, at der kun kan ydes tilskuddet til energimærkningen, hvis der gives tilsagn om tilskud til energiforbedringen, da det sikkert vil afholde mange boligejere uden energimærkning fra at ansøge om tilskud.

FinansDanmark bakker op om, at der kan ydes tilskud til energimærkning af boligen i forbindelse med energirenoveringen og tilføjer, at de finder det vigtigt, at data-

grundlaget for energimærker og energiforbrug forbedres, og at en hyppigere opdatering af bygningers energimærker vil udbygge viden om den eksisterende boligmasses energieffektivitet.

Rådet for Grøn Omstilling finder det uklart, om støtte også vil kunne ydes, hvis energimærkningen viser, at vilkårene for tilskud ikke er opfyldt.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for de positive tilkendegivelser og for opfordringerne til ændring og justering af bekendtgørelsesudkastet vedr. tilskud til energimærkning af bygninger.

Med hensyn til hørings svar fra Dansk Byggeri og Danske Byggecentre, Dansk Energi, Danske Bygningskonsulenter og Energiforum Danmark om udvidelse af den i bekendtgørelsesudkastet foreslåede regel om tilskud til energimærkning bemærker ministeriet, at det er vurderingen, at der ved at fratække 20 pct. af tilskuddet til selve energitiltagene fra grundbeløbet i tilskud til energimærkning opnås et forholdsvis rimeligt nettotilskud til energimærkningen set i forhold til tilskuddet til selve energiforbedringen. En lavere procentsats vil føre til, at bygningsejeren vil modtage tilskud til energimærkningen også ved store tilskud, hvor udgiften til energimærkningen vil være forholdsvis lille.

Med hensyn til hørings svar fra Dansk Ejendomsmæglerforening, Dansk Energi, Danske Bygningskonsulenter og Rådet for Grøn Omstilling om, at bestemmelsen om tilskud til energimærkning er svær at forstå, bemærkes, at ministeriet er opmærksom på, at det kan være en barriere, hvis husejer skal have lavet en energimærkning af bygningen inden de kan søge, hvorfor det er muligt at få tilskud til en del af udgifterne til energimærkningen.

Det bemærkes at tilskuddet til energimærkning gives for ikke at udhule det tilskud, man kan modtage for renoveringen. Det er dog ikke foreneligt med ordningens formål at støtte energimærkning af bygninger i Danmark generelt. For at undgå proforma-ansøgninger er støtten begrænset til projekter, der modtager tilskud. Der vil blive udarbejdet en vejledning til bekendtgørelsen, hvor muligheden for at modtage tilskud til energimærkning i forbindelse med gennemførelsen af det støttede energiforbedringsprojekt vil uddybes nærmere.

8. Øvrige bemærkninger vedr. bekendtgørelsesudkastet

Branchefælleskabet for Intelligent Energi og Landsbyggefonden spørger ind til, om betingelsen om, at der ikke kan ydes tilskud, hvis der til det samme projekt er ydet

eller ydes støtte efter anden lovgivning, jf. bekendtgørelsesudkastet § 8, begrænser adgangen for at benytte boligjob-ordningen.

Dansk Energi bemærker ligeledes, at det ikke fremstår klart, om bestemmelsen omfatter Boligjobordningen. Endvidere bemærkes, at det bakkes op om revisionskravet, men at det foreslås, at der som for erhvervspuljen sættes en grænse ved et tilskudsbeløb på 1 mio. kr. i stedet for ved 500.000 kr.

Energiforum Danmark bemærker ift. betingelsen i § 8, at det kan give udfordringer i den almene boligsektor, hvis energiforbedringstiltaget er en del af et renoveringsprojekt støttet af Landsbyggefondens, hvorfor der her er behov for en meget præcis vejledning.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, bemærker ift. kontrol, at delegeringsretten til kontrolopgaven synes alene at være til en fysisk person og det anbefales, at delegeringsretten skal kunne overdrages til en juridisk person.

Rådet for Grøn Omstilling forstår bestemmelsen i § 8 således, at der ikke kan ydes støtte til energibesparelser i almene boliger, hvis der også ydes støtte af Landsbyggefondens, og der bakkes op til dette, specielt efter at der er indgået politisk aftale om fremskyndelsen af renoveringsprojekter i den almene sektor med støtte fra Landsbyggefondens. Det foreslås også, at det præciseres, at der kun kan ydes tilskud til arbejder, der er udført af momsregistrerede virksomheder for at forhindre udførelsen af sort arbejde.

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker ift. § 8, at det sandsynligvis vil føre til, at både håndværkerfradrag og støtte fra Landsbyggefondens ikke er mulig til energiforbedringsprojekter, hvor der ansøges om tilskud efter denne ordning.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for opfordringerne til ændring og justering af bekendtgørelsesudkastet.

Ift. høringsvar fra Branchefælleskabet for Intelligent Energi, Dansk Energi, Landsbyggefondens, Rådet for Grøn Omstilling og TEKNIQ Arbejdsgiverne om betingelsen om, at der ikke kan ydes tilskud, hvis der til det samme projekt er ydet eller ydes støtte efter anden lovgivning bemærkes, at betingelsen udelukker, at al form for støtte efter anden lovgivning vil kunne kombineres med tilskud fra bygningspuljens tilskudsordning, herunder støtte fra Landsbyggefondens og fradrag efter boligjob-ordningen i det omfang, der støttes det samme energiforbedringsprojekt, herunder de samme energiforbedringstiltag. Den nærmere forståelse af bestemmelsen vil blive uddybet i en vejledning til bekendtgørelsen.

Med hensyn til hørings svar fra Dansk Energi om revisionskravet bemærkes, at beløbsgrænsen på 500.000 kr. vurderes forsvarlig i bygningspuljens tilskudsordning.

Med hensyn til hørings svar fra Rådet for Grøn Omstilling om, at der kun skal kunne ydes tilskud til arbejder, der er udført af momsregistrerede virksomheder bemærkes, at det i bekendtgørelsesudkastet indgår en bestemmelse om, at der ved ansøgning om udbetaling af tilskud skal fremsendes dokumentation for projektets gennemførelse, herunder faktura for omkostninger til materialer og udført arbejde. Af fakturaen skal bl.a. den udførende virksomheds CVR-nummer eller andet nationalt identifikationsnummer fremgå. Bekendtgørelsesudkastet vil hertil justeres, så det ift. alle energiforbedringstiltag klart fremgår, at arbejdet skal udføres og faktureres af en virksomhed.

Med hensyn til hørings svar fra Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, om delegationsretten ift. kontrolopgaven bemærkes, at bestemmelsen vil blive præciseret, så det tydeligt fremgår, at delegationen omfatter den samme kreds, der er beskrevet i § 19 i lov om fremme af besparelser i energiforbruget. Det vil sige, at ministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet institution, en anden myndighed, en virksomhed eller en anden sagkyndig institution eller organisation til at føre kontrol inden for det meget begrænsede område, der er afgrænset i loven.

9. Øvrige bemærkninger

Brancheforeningen for Bygnings sagkyndige og Energikonsulenter bemærker, at en stærk efterkontrol er nødvendig for at sikre tilliden til ordningen, og at energikonsulenten bør have en central rolle som den uvildige, energifaglige kapacitet.

Carsten Sohl bemærker i et hørings svar, at det generelt er alt for strikse regler og foreslår, at der afsættes puljer til oplysningsarbejde/husbesøg, telefonrådgivning og lempelige tilskudsordninger til husejere og lejere med fokus på energibesparelser og overgang til VE og fjernvarme, ikke mindst i landdistrikterne.

Dansk Ejendomsmæglerforening bemærker, at der bør fremgå en frist for behandling af ansøgninger om tilsagn om tilskud, så bygningssejeren kan planlægge deres vedligeholdelses- og energiforbedringsprojekter.

Energiforum Danmark opfordrer til et hurtigt flow ift. ansøgning og tilsagn og hyppige ansøgningsrunder, så ansøgningsprocessen ikke bremser igangsættelsen af energiforbedringsprojektet i alt for lang tid.

FinansDanmark henviser bl.a. til en analyse, de har foretaget, som viser, at mange private boligejere har overvejet at energirenovere deres bolig, hvor omkostningerne

forbundet med energiforbedringerne spiller en vigtig rolle ift. projekternes gennemførelse. Analysen viser, at over halvdelen af boligejerne mener, at et offentligt tilskud kunne hjælpe ift. energiforbedringens gennemførelse.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, anbefaler, at antallet af ansøgningsrunder fastsættes i bekendtgørelsen, da det er centralt for beslutningsprocessen, at der er klarhed over, hvornår der kan ansøges om tilskud. Det anbefales, at der indsættes en bestemmelse om, at styrelsen nedsætter et teknisk advisory board/arbejdsgruppe, som kan bistå Styrelsen med mere overordnede tekniske principper.

KL undrer sig over, at kommunerne og deres rolle ikke er nævnt i bekendtgørelsesudkastet, da energibesparelser og energieffektiviseringer er en vigtig brik i kommunernes arbejde med at hjælpe borgere i forhold til energibesparelse og energieffektivisering i deres private boliger.

Landsbyggefonden bemærker, at bekendtgørelsen forekommer "bureaukratisk", da der er mange bestemmelser og kriterier for at kunne modtage et rimelig begrænset tilskud.

SYNERGI bemærker, at de er vigtigt, at flere bygninger energimærkes, og at energimærkningen styrkes, så der er sikkerhed for kvaliteten og det i højere grad skaber incitament til at renovere. Det foreslås derfor, at energimærkningsordningen ændres til et mere holistisk 'bæredygtighedsmærke', der også omfatter de væsentligste elementer for et godt og sundt indeklima.

TEKNIQ Arbejdsgiverne bemærker, at ordningens tilrettelæggelse i form af ansøgningsrunder med mulighed for korte ansøgningsfrister kombineret med usikkerhed omkring, hvorvidt projekt vil kunne opnå tilskud, vil afskære langt de fleste almindelige husejere fra at ansøge om tilskud. Det opfordres til, at energispareindsatsen evalueres årligt henblik på at gøre det muligt at foretage justeringer, som kan sikre den bedst mulige opfyldelse af formålet med indsatsen og en effektiv udnyttelse af de afsatte midler.

Varmepumpeindustrien i Danmark udtrykker stor betænkelighed ved den tidsmæssige periode, som kommer til at forløbe fra bekendtgørelsens og ordningens ikrafttræden, da der frygtes en "stop/go- effekt", da bevillingen først kan benyttes med virkning fra 1. januar 2021. Det opfordres derfor til, at tidspunktet for ordningen åbning fremrykkes også med tanke på den aktuelle Coronasituation.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kvitterer for opfordringerne til udviklingen af bygningspuljens tilskudsordning og øvrige bemærkninger.

Det bemærkes endvidere, at det ikke på nuværende tidspunkt er muligt at sætte en tidsfrist på sagsbehandlingen. Dog vil det være en prioritet for Energistyrelsen at holde sagsbehandlingstiden så kort som muligt. Energistyrelsen er opmærksom på, at lang tid mellem ansøgningsfrister og lang sagsbehandling kan forsinke projekter, eller afholde ansøgere fra at søge. Det er derfor en prioritet at afholde jævnlige ansøgningsrunder og at sagsbehandlingstiden holdes nede. Bygningsejerne vil endvidere løbende kunne få oplysninger om ansøgningsrunder, betingelser, tilskudsstørrelse og forventede sagsbehandlingstider på en hjemmeside, og herudover vil Energistyrelsen holde ansøgere med verserende sager informeret.

10. Ændringer som høringssvarene har givet anledning til

Høringssvarene har givet anledning til følgende ændringer i bekendtgørelsesudkastet:

- En præcisering af § 4, stk. 1, nr. 1, litra d, hvor "udvendig" tilføjes, således, at det klart fremgår, at dette tilskudsberettigede energiforbedringstiltag omhandler udvendig isolering af ydervægfundament.
- En tydeliggørelse af, at der kun kan ydes tilskud til energiforbedringsprojekter, hvor tiltagene er udført af en professionel. I bekendtgørelsesudkastets § 5, stk. 1, indsættes i ny nr. 5, og i § 5, stk. 3, ny nr. 4, at "Arbejdet skal udføres og faktureres af en virksomhed.". Ligeledes tilføjes "faktureres" i § 5, stk. 2, nr. 4, således at det af bestemmelsen fremgår, at der skal foreligge faktura for arbejder med installation af varmepumper.
- En præcisering af bekendtgørelsesudkastets § 6, stk. 1, så det klart fremgår, at bestemmelsen udgør en betingelse for at kunne yde tilskud til energiforbedringsprojekter. I bestemmelsen indsættes "til energiforbedringsprojekter, jf. § 4, stk. 1,".
- En præcisering i § 26, stk. 2, så det tydeligt fremgår, at delegationen omfatter den samme kreds, der er beskrevet i § 19 i lov om fremme af besparelser i energiforbruget. Det vil sige, at ministeren kan bemyndige en under ministeriet oprettet institution, en anden myndighed, en virksomhed eller en anden sagkyndig institution eller organisation til at føre kontrol inden for det meget begrænsede område, der er afgrænset i loven.

Herudover er der udover mindre korrektur foretaget følgende justeringer af bekendtgørelsesudkastet:

- Bestemmelsen i § 5, stk. 2, nr. 4, justeres i overensstemmelse med bekendtgørelse om en godkendelsesordning for virksomheder der monterer små vedvarende

energianlæg, således at det fremgår, ”at installationen af varmepumpen skal udføres af en VE-installatørvirksomhed, der er godkendt efter VE-godkendelsesordningen til montering af varmepumper.”

- Der er med henblik på at tydeliggøre, at der kun kan ydes tilskud efter ordningen én gang til det samme energiforbedringstiltag og energimærkning indsat et nyt stk. 1 i § 8, som nu lyder: Tilskud kan kun ydes en gang til det samme energiforbedringstiltag, jf. § 1, stk. 2, og energimærkning af bygningen, jf. 1, stk. 3.
- I bekendtgørelsesudkastets § 22, stk. 3 ændres ”statsautoriseret eller registreret revisor” til ”godkendt revisor”. Ændringen foretages på baggrund af høringsvar afgivet af FSR – Danske Revisorer til udkast til bekendtgørelse om tilskud til individuelle varmepumper ved skrotning af oliefyr (skrotningsordningen).
- I bekendtgørelsesudkastets bilag er der indsat et antal definitioner med henblik på at tydeliggøre bilagets begrebsanvendelse samt indsat justeringer vedr.:
  - Mere retvisende definition af graddøgn
  - Korrektion af hvilke arealer samt fundamentalslængde, der danner basis for ansøgningen
  - Tydeliggørelse af at der kan konverteres på basis af flere varmekilder
  - Korrektion af ligninger til beregning af energibesparelser fra varmegenindvinding
- Der er i notehenvisningen indsat en konsekvensændring som følge af ændringer i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/27/EU af 25. oktober 2012 om energieffektivitet. Endvidere er der indsat en henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/2001/EU af 11. december 2018 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder, idet bygningspuljens bekendtgørelse sammen med skrotningsbekendtgørelsen og erhvervspuljebekendtgørelsen er med til at gennemføre artikel 15, stk. 6, 2. pkt. i direktivet. Med alle tre ordninger er der lagt op til at fremme omstilling til løsninger baseret på VE-teknologi og derfor vil ordningerne kunne indgå som ”incitament”, jf. art. 15, stk. 6, 2. pkt.